

Grova brott mot rovdjur gav m

Flera av rovdjuren hade dödats med avsiktligt grymma metoder. Bilden ingår i förundersökningens material från beslagtagna telefoner och visar ett lodjur som hänger i vajrar från en snara kring halsen.

DETTA HAR HÄNT

OMFATTANDE JAKTBOTT UPPDAGADES

Jakthärvan i Norrbotten startade för snart två år sedan. Det var ett tips till polisen som var så trovärdigt att hemlig telefonavlyssning inleddes i juli 2016. Under telefonavlyssningen kunde samtalen mellan olika personer avlyssnas där illegal jakt pågick i realtid – en järv som sköts för hund vid en åtel och en björn som snarades och avlivades. Telefonavlyssningen ledde till starka misstankar mot fem personer. Den 31 augusti 2016 anhölls de fem på olika platser och samtidigt gjordes husrannsakingar på ännu fler platser. Samtliga fem häktades. Två var frihetsberövade i 28 dagar.

I samband med husrannsakingarna beslagtogs otaliga olagliga gevär, pistoler och ammunition, liksom illegala fällor, snaror, vajrar m.m. för fångst av rovdjur. En del av vapnen förvarades exempelvis i en fyrhjuling, i bilar och i en kökssoffa. En björnskalle och två björnskinns pätråffades också. I analys av beslagtagna mobiltelefoner, hund-GPS:er, datorer m.m. uppdagades utifrån tagna foton i telefonerna, spårloggar m.m. ytterligare händelser där rovdjur dödats. Det handlar

Den 15 juni kom den överklagade domen i hovrätten – som sänkte de straff som tingsrätten utdömt efter att en härva av jaktbrott mot stora rovdjur avslöjats. Redan tingsrättens dom var enligt åklagaren för mild med tanke på de grova brott åtalen handlade om och det omfattande bevismaterial som en gedigen förundersökning tagit fram.

om totalt nio döda rovdjur – 5 björnar, 3 lodjur och en järv. Av dessa har minst sju dödats under månaderna januari – augusti 2016.

Av de åtalade och senare fällda är fyra aktiva renskötare och har kopplingar till en sameby, där en är ordförande och en är vice ordförande. Till den allvarliga bakgrundsbilden hör att ordföranden i samebyn även har varit rennäringens ordinarie ledamot i Viltförvaltningsdelegationen och även länsstyrelsens besiktningsman av skjutna rovdjur. Han har dessutom varit samebyns kontaktperson i forskningsprojektet ”Kalvning i hägn och områdesinriktad jakt” på björn för att minska björnars predation på ren, som avslutades 2017 i samebyn. En av de fällda är sedan några år tillbaka koncessionsrenskötare i en annan sameby.

FÄLLEDES I TINGSRÄTTEN – MEN MILDA STRAFF

Efter 14 månader skedde rättegången i Luleå tingsrätt den 16-19 oktober 2017. Åklagarens 22 åtalpunkter omfattade flera grova jaktbrott, grovt jakthäleri, grova vapenbrott, brott mot vapenlagen och artskyddsbrott. Flera av rovdjuren har avlivats med hjälp av olagliga fällor och med avsiktligt grymma metoder som exempelvis strypsnaror.

I tingsrätten yrkade åklagaren Åse Schoultz på betydande fängelsestraff för fyra av de åtalade.

Tingsrättens dom föll den 10 november 2017 och av de tilltalade blev alla fällda - dock bara en för grovt jaktbrott – 37-åringen. Den som kallats för huvudmannen – 47-åringen – friades från sex åtalpunkter och dömdes endast för medhjälp till grovt jaktbrott, grovt vapenbrott och brott mot vapenlagen, men frikändes för samtliga grova jaktbrott och anstiftan till grovt jaktbrott. Även

de övriga kom lindrigt undan i tingsrätten. Två fick också villkorliga domar som vardera omfattar 100 timmars samhällstjänst, vilket motsvarar 3 månaders fängelsestraff. Personerna är angivna med ålder. I texten här har de blivit ett år äldre jämfört med i tingsrättsförhandlingarna.

DOMEN NU PRÖVAD I HOVRÄTTEN

ÅKLAGAREN YRKADE PÅ JAKTHÄLERI

Tingsrättens domar överklagades av samtliga fällda personer som yrkade på lägre straff och till och med frikännanden. Åklagaren, som blev mycket besviken över tingsrättens domar, överklagade också till Hovrätten för övre Norrland. Förhandlingarna i hovrätten gick av stapeln den 28-31 maj 2017, det vill säga 22 månader efter det att telefonavlyssningen inleddes.

I hovrätten utökade åklagaren åtalet och utvidgade gärningsbeskrivningarna. Åklagaren sa i hovrätten att hon gjorde en pudel genom att nu också yrka på att särskilt huvudmannen – 47 åringen – skulle dömas, förutom för grovt jaktbrott, även för grovt jakthäleri. De fotografier och filmer m.m. som återfanns i hans mobiltelefoner och i en dator skulle jämföras med grovt jakthäleri – dvs. att han genom detta handlande befattat sig med de olagligt fångade och dödade rovdjuren. Två av de åtalade personerna figurerar också själva på proföbilder med olagligt

Fällda	Åklagarens yrkande	Tingsrättens dom	Hovrättens dom
47-åringen	5 års fängelse	1 år, 4 mån. fängelse	1 år, 3 mån. fängelse
37-åringen	3 års fängelse	1 år, 3 mån. fängelse	8 mån. fängelse
74-åringen	2 års fängelse	1 års fängelse	10 mån. fängelse
64-åringen	drygt 1 års fängelse	Villkorlig dom och 100 tim. samhällstjänst	Villkorlig dom och 100 tim. samhällstjänst
40-åringen	tillräckligt med samhällstjänst	Villkorlig dom och 100 tim. samhällstjänst	Villkorlig dom och 100 tim. samhällstjänst

ilda straff

dödade björnar. Det bör uppmärksammas att straffskalan för grovt jakthäleri är densamma som för grovt jaktbrott, dvs. minst sex månaders fängelse och högst fyra år.

Hovrättsförhandlingarna bestod främst av uppspelningar av förhören från tingsrätten. Vid kompletterande frågor om de tilltalade hade kännedom om de fångade och/eller dödade rovdjuren var standard-svaret detsamma som i tingsrätten – ”ingen kommentar”!

Åklagaren hävdade att straffen för dessa jaktbrott måste höjas och hänvisade då till två tidigare domar som lett till att de åtalade fick 2 års fängelse. Det var en varg som dödades vid sjön Fansen i Hälsingland 2011 och en järv som dödades i Arjeplogs-fjällen 2012.

HOVRÄTTENS DOM ÄNNU MILDARE

Domen kom den 15 juni 2018. Hovrätten ogillar åtalet mot tre av de misstänkta för den snarade björnen. Hovrätten menar också att ”fotograferande och filmande som enda handling inte anses utgöra sådan befattning som avses i bestämmelsen om jakthäleri”. I domen sänker hovrätten tingsrättens domar för tre av de tilltalade. Se tabell intill.

”Den har betecknats som den största jakthärvan i Sverige. Polis och åklagare har gjort ett unikt och omfattande arbete.”

Denna jakthärva har betecknats som den största jakthärvan i Sverige. Polis och åklagare har gjort ett unikt, gediget och omfattande arbete. Bara förundersökningen består av över 1 000 sidor. De ansenliga beslagen av olagliga vapen, ljuddämpare, kikarsikten och ammunition är dock förverkade av staten och består. De kommer inte att kunna användas framgent för att plåga och döda stora rovdjur. Förhoppningsvis kan det vara avskräckande för andra personer med onda tankar om rovdjuren.

ROBERT FRANZÉN

Läs vad som hänt tidigare i Norrbottenhärvan i Våra Rovdjur nr 3/2017 och 4/2017.

Rovdjurens röst/

skrivelser och yttranden av Rovdjursföreningen

BEGÄRAN OM ATT TA TILLBAKA DELEGERING AV JAKTBESLUT FICK INGET GEHÖR

Svenska Rovdjursföreningen har i slutet av april skickat ett moratorium (begäran om helt stopp, delvis stopp) till Naturvårdsverket angående delegeringen av skyddsjaksbeslut på varg för Länsstyrelsen Jämtlands län. Anledningen är att en genetiskt viktig vargtik sköts den 1 mars, till följd av att länsstyrelsen inte följt Naturvårdsverkets riktlinjer för beslut om skyddsjakt. En av riktlinjerna är att vargen ska identifieras vilket inte gjorts i detta fall. Länsstyrelsen har kringgått krav på identifiering av varg i varje skyddsjaksbeslut genom att hänvisa till Kammarrättens dom mål nr 2103-16 och detta stycke i domen: *”Länsstyrelsen saknade kunskap om den skadegörande vargens genetiska status vid tidpunkten för beslutet. Beslut om skyddsjakt kan behöva fattas med kort varsel för att avhjälpa en akut uppkommen situation. Det framstår därför inte som möjligt att som en förutsättning för ett beslut om skyddsjakt kräva att länsstyrelsen ska skaffa sig kännedom om en viss individs genetiska sammansättning.”*

Rovdjursföreningen menar att alla beslut om skyddsjakt på varg ska bedömas var för sig och att Kammar-

rättens dom knappast kan användas för att godkänna all skyddsjakt på en rödlistad art i framtiden.

Naturvårdsverkets svar till Rovdjursföreningen var kort och tvetydigt. Först hävdar de i svaret att de inte längre är en överprövande instans för att i sista meningen skriva att det i dagsläget saknas skäl att ändra den delegerade beslutanderätten för Länsstyrelsen i Jämtlands Län.

”Naturvårdsverket är inte längre överprövande instans vid skyddsjaksbeslut om bl.a. varg och saknar därför möjlighet att ingripa mot enskilda beslut meddelade av en länsstyrelse. Som du säkert vet kan beslutet istället överklagas till Förvaltningsrätten i Luleå. Enligt 24 c § jaktförordningen (1987:905) ska Naturvårdsverket emellertid fortlöpande bedöma om den delegerade beslutanderätten försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, eller möjligheten annars utnyttjas i stor omfattning. Om Naturvårdsverket bedömer att så är fallet, får beslut om delegering ändras eller återkallas. Det saknas i dagsläget skäl att ändra den delegerade beslutanderätten för Länsstyrelsen i Jämtlands Län.”

YTTRANDE OM SKYDDSJAKT PÅ EGET INITIATIV I NATIONALPARKER

Svenska Rovdjursföreningen har lämnat sitt yttrande beträffande Naturvårdsverkets hemställan till regeringen om ändring av 28 b § jaktförordningen, så att det blir möjligt att skjuta rovdjur på eget initiativ med stöd av 28 § och 28 a § i nationalpark för att förhindra angrepp på ren. Enligt Naturvårdsverkets egen sammanfattning gör de bedömningen att en sådan ändring av 28 b § jaktförordningen förbättrar förutsättningarna för att bedriva renskötsel i befintliga nationalparker. Dessutom anser Naturvårdsverket att detta skulle förbättra förutsättningarna att etablera nya nationalparker och utvidga befintliga nationalparker i renskötselområdet.

Rovdjursföreningen är starkt kritisk till detta förslag och ser med oro på att de med tiden alltmer omfattande och generösa formerna av skyddsjakt som också tillåter jaktmetoder som

annars inte är tillåtna, även används för att dölja illegal jakt. Det föreligger en uppenbar risk att skjutna rovdjur anmäls endast om det är uppenbart att utomstående fått kännedom om jakten.

Rovdjursforskarna i landet redovisar att den illegala jakten är omfattande och uppgår årligen till 10-20 procent av populationerna. I en forskningsrapport redovisas att den illegala jakten är större inom nationalparkerna i världsarvet Lapponia än utanför.

Rovdjursföreningen påtar också i sitt yttrande att natur- och jakttillsynen i landet i stort sett är obefintlig och att en nyordning måste till. Nuvarande jakttillsyn bygger främst på att jägare/markägare själva kontrollerar varandra. I många län saknas helt jakttillsynsmän som är förordnade av länsstyrelsen.

CECILIA PETERSON